

OB KONCU ZASEDANJA ALŽIRSKEGA NARODNO-REVOLUCIONARNEGA SVETA**Alžirska vlada pooblaščen, da zaključi pogajanja****Francija se je dejansko že odpovedala suverenosti nad celotnim ozemljem Alžirije - Prenehanje sovražnosti, statut za francosko manjšino, pomorska oporišča, skupno izkoriščanje Sahare glavne točke sporazuma - Kakšna je resnična moč skrajnežev?**

V sredo je glasnik alžirskečasne vlade prebral časnikarjem, ki so bili zbrani v Tunisu, izredno kratko izjavo, iz katere pa izhaja, da je Alžirski narodno-revolucionarni svet odobril sporazum, ki sta ga pred tednom dni sklenili vladi Francije in Alžirije in ki med drugim predvideva konec sovražnosti v severnoafriški deželi ob Atlaskem gorovju. Narodno-revolucionarni svet, ki je vrhovni organ alžirskega gibanja za državno neodvisnost, je hkrati pooblastil časno vlado, naj nadaljuje pogajanja s Francijo za ureditev ostalih še odprtih vprašanj.

Alžirski narodno-revolucionarni svet, ki šteje 54 članov, je zasedal v libijskem mestu Tripolisu od 24. do 27. februarja. Ta svet je treba smatrati za pravi parlament, saj je samo od njega odvisno, ali postanejo dokončno veljavni sklepi časne vlade.

Ker iz uradne izjave izhaja, da je svet potrdil predvsem tisti del francosko-alžirskega sporazuma, ki predvideva prenehanje sovražnosti, lahko upravičeno sklepamo, da je odobril tudi druge sklepe, ki so bili sprejeti ob koncu pogajanj.

SPORAZUM SE VEDNO TAJEN

Celotno besedilo sporazuma ostane torej še vedno zavito v tančico tajnosti. Predsednik De Gaulle je z njegovimi posameznimi določili seznanil le najvišje poveljnike vojske in policije, medtem ko parlamentu še ni ničesar javil, kar ponovno dokazuje, kako malo zaupanja in spoštovanja ima ta mož do zakonodajnega organa države.

Medtem ko so mnogi Francozi in Alžirci nestrpno pričakovali izid zasedanja v Tripolisu, so francoski skrajneži, organizirani v OAS, prirejali v glavnih alžirskih mestih prave pokole. Samo v Alžiru je v ponedeljek zaradi atentatov zgubilo življenje 30 oseb, več desetina pa jih je bilo ranjenih. Teroristi, ki nastopajo v majhnih skupinah, so kar ob belem dnevu streljali na Arabce in ne da bi jih ti izzivali.

NACRT SKRAJNEŽEV

Očitno je, da so hoteli skrajneži s temi atentati vplivati na potek zasedanja narodno-revolucionarnega sveta in predvsem dokazati, da so v alžirskih mestih oni gospodarji in ne De Gaullova vlada. Pokazati so torej hoteli, da francoska vlada že danes ni sposobna skrbeti za red v Alžiriji in da ne bo tudi v bodočnosti mogla izpolniti obvez-

nosti, ki bi jih sprejela s podpisom sporazuma. Upali in želeli so, da alžirski svet ne bo odobril sporazuma.

Politični opazovalci pa so vedno izključevali možnost, da bi alžirski predstavniki mogli nasesti temu izzivanju in spletkam, čeprav je človeško razumljivo, da ne morejo biti ravnodušni, če jim vsak dan prihajajo vesti, da se nad njihovimi rojaki izvršuje pravi rododomor. Vsekakor je jasno, da tudi z odobritvijo sporazuma vprašanje Alžirije še nikakor ni rešeno in da Francijo in Alžirce čaka sedaj težka, morda najtežja naloga.

GLAVNI SKLEPI

Kot smo že omenili, besedilo sporazuma doslej ni bilo objavljeno. Kljub temu se je iz neuradnih virov zvedelo, da sta vladi Francije in Alžirije sprejeli tele glavne sklepe.

Sporazumeli sta se najprej, da se prenehajo sovražnosti, in tudi določili podrobnosti, kako se bo ta sklep izvedel. Sklenili sta nadalje, da se bo z ljudskim glasovanjem odločila končna usoda Alžirije, hkrati pa že vnaprej določili jamstva, da bo referendum res svobodno potekel. V tej zvezi je treba omeniti, da tako Francozi kot Alžirci že danes ne dvomijo, kakšen bo izid glasovanja. Dogodki zadnjih 7 let zgovorno dokazujejo, da se bo ogromna večina Alžircev gotovo izrekla za državno neodvisnost. Referendum bo torej le neka formalna zadeva.

Pri tem je važno poudariti, da se je

Francija s sporazumom dejansko že odpovedala suverenosti nad celotnim ozemljem Alžirije, čemur se je še nekaj mesecev tega krčevito upirala. V zameno pa je od Alžircev prejela več pomembnih koncesij, od katerih je treba v prvi vrsti omeniti posebni statut za francosko manjšino, pravico do skupnega izkoriščanja naravnih bogastev v Sahari in pravico do pomorskih oporišč v Alžiriji.

POSEBNI STATUT

Kar zadeva posebni statut, je baje predvideno, da bodo vsi prebivalci Alžirije postali po izvedbi referenduma alžirski državljanji. Francozi in drugi Evropejci ter tudi Arabci pa bodo imeli pravico, da optirajo za ohranitev francoskega državljanstva. Vladi pa se baje še nista sporazumeli o roku, v katerem bi se posamezniki smeli poslužiti pravice o opciji. Francija bi želela, da bi rok trajal pet let, Alžirci pa največ tri leta.

Posebni statut gotovo vsebuje vrsto drugih važnih določil, saj mora zajamčiti polno enakopravnost francoski manjšini, ki šteje približno milijon duš, medtem ko je Alžircev nekaj več kot devet milijonov. Zelo zanimivo bi bilo zato vedeti, kakšne pravice je Francija dosegla za svoje rojake, ki ostanejo v Alžiriji, oziroma kako si obe vladi zamišljajo sožitje med doslej gospodujočim narodom in nekdanjimi podložniki.

Začenja se najtežja doba

Od ureditve tega vprašanja je namreč v veliki meri odvisno, če bodo skrajneži iz vrst OAS postopno zgubljali posredno ali neposredno podporo prebivalcev francoskega rodu, kar je prvi pogoj, da zavlada v deželi mir.

Francija si je tudi zagotovila pravico, da ohrani svojo veliko pomorsko oporišče v mestu Mersel Kebiru, ki se bo baje raztezalo na ozemlju 256 kv. km. Francozi so najprej zahtevali, da bi v tem oporišču smeli ostati 99 let, pozneje pa so se baje sporazumeli za dobo 15 let.

Obe vladi sta se obenem načelno sporazumeli, da bo ob prenehanju sovražnosti imenovana časna izvršna oblast, na čelu katere naj bo ena izmed vidnejših osebnosti iz vrst narodnoosvobodilnega gibanja. Do dokončnega sporazuma pa baje ni pri-

šlo, ker so Francozi po mnenju Alžircev zahtevali preveč mest v časni vladi za svoje rojake in za tiste alžirske domačine, ki niso organizirani v odporiškem gibanju in ki so vselej sodelovali s francoskimi oblastvi.

Francija se je odpovedala tudi suverenosti nad Saharo, a je kljub temu zaščitila svoje koristi s tem, da bo skupno z Alžirci izkoriščala tamkajšnja naravna bogastva. Zagotovila si je baje tudi pravico, da v Sahari nadaljuje svoje jedrske poskuse.

Kot izhaja iz kratkega sporočila časne alžirske vlade, je mnogo važnih vprašanj še nerešenih, narodno-revolucionarni svet pa je pooblastil vlado, naj jih reši v nadaljnjih pogajanjih s Francijo.

Alžirci so verjetno še najbolj zaskrbljeni,

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

- NEDELJA, 4. marca, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Zborovska skladbe; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Anastazij Suhobeder in Bonifacij Cmok«, detektivka (Joško Lukeš), igarjo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj — Odmevi tedna v naši deželi; 17.00 Tvorica sanj, obzornik filmskega sveta; 18.30 Goriški obiski: »Vrh«; 19.15 Nedeljski vestnik; 21.00 Ljudska opravila in opasila — Niko Kuret; »Prišla je, prišla pustna nedelja«; 22.00 Nedelja v športu.
- PONEDELJEK: 5. marca, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Baročna glasba; 19.00 Znanost in tehnika — Aldo Stefančič: Biološki učinki gama žarkov. »Kako bi se zavarovali pred radioaktivnim žarjenjem«; 20.00 Sportna tribuna; 20.30 Giacomo Puccini: »Madame Butterfly«, opera v 3 dej. Približno ob 21.20 Opera, avtor in njegova doba.
- TOREK, 6. marca, ob: 13.30 Glasba po željah; 18.00 Radijska univerza — Tone Penko: Hormoni. »Kaj vse ni hormon in za kaj vse niso hormoni«; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Slovenske Lavre — Martin Jevnikar: »Josip Murn-Aleksandrov in Alma Souvanova«; 21.35 Koncert flautista Miloša Pahorja in kitarista Bruna Tonazzija; 22.00 Obletnica tedna — Josip Tavčar: »Pisatelj Stephan Zweig ob 20-letnici smrti«.
- SREDA, 7. marca, ob: 18.00 Slovenščina za Slovence; 18.30 Italijanski operni pevci: »Mafalda Favero«; 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starc); 20.30 »Mladost je prepovedana«, drama v treh dej. (Mihael Jeras), igrajo člani RO.
- ČETRTEK, 8. marca, ob: 18.00 Radijska univerza — Msgr. Jakob Ukmar: Iz zgodovine vesoljnih cerkvenih zborov. »Vzroki vzhodnega razkola«; 18.30 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja — Koncerti v Augusteu: »Heroična doba 1915-1925«; 19.00 Lepo pisanje — vzori in zgledi mladega rodu; 20.30 Simfonični koncert. Približno ob 21.00 Književnost — Martin Jevnikar: »Daljave«, roman Mateja Bora. Približno ob 22.00 Dušan Pertot: »Pariško kulturno pismo«.
- PETEK, 9. marca, ob: 13.30 Glasba po željah; 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Skladbe sodobnih italijanskih avtorjev; 19.00 Postni govori — Msgr. Janez Vodopivec: »Jezus Kristus — začetnik nove zaveze«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Novele 19. stoletja — Collodi-Carlo Lorenzini: »Nova igra«; 22.25 Moderna sonata — Paul Hindemith; Sonata v C-duru za violino in klavir, imenovana »1939«.
- SOBOTA, 10. marca, ob: 13.30 Plošče prvič v od. daji; 15.30 »Utva«, igra v 4 dej. (Anton Pavlovič Čehov - Ivan Prijatelj), igrajo člani SG v Trstu; 17.45 Dante Alighieri: Božanska komedija — Nebesa, 17. spev (Prevod A. Gradnik, pripravil B. Tomažič); 18.30 Jazz panorama; 20.40 Zbor Vinko Vodopivec.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 4. marca, nedelja: 3. predpostna
- 5. marca, ponedeljek: Janez od Križa
- 6. marca, torek: Perp. in Fel. (Pust)
- 7. marca, sreda: Pepelnica
- 8. marca, četrtek: Janez od Boga
- 9. marca, petek: Franciška rimska
- 10. marca, sobota: 40 mučencev

Kriza v Tridentu

Odbor avtonomne dežele Trident-Južni Tirol je že nekaj dni v krizi. Iz odbora so namreč izstopili člani socialdemokratske stranke, ker po vzoru rimske vlade nočejo več sodelovati z liberalci. Dosedanji odbor so sestavljali demokristjani, liberalci, socialni demokrati in predstavnik Tirolske ljudske stranke, ki je italijanska avtonomišna politična organizacija.

Kot znano, sta dve mesti v deželnem odboru prihranjeni za predstavnika južnotirolske manjšine, a ta sta že pred leti odstopila, ker nista soglašala s politiko deželnega sveta in s politiko rimske vlade v Južnem Tirolu.

Skrajni čas je, da povemo, kaj hočemo

Po zadnjih vesteh, ki prihajajo iz Rima, se zdi, da namerava nova vlada čimprej predložiti parlamentu zakon o avtonomni deželi s posebnim statutom Furlaniji-Julijski krajini. Čeprav bo parlament moral izglasovati nekaj ustavnih zakonov, ki zahtevajo poseben postopek (dvojno glasovanje in kvalificirano večino), v pristojnih političnih krogih menijo, da bo dežela ustanovljena še pred prihodnjimi državnoborskimi volitvami, ki bodo poleti 1963.

Naloga parlamenta je, da predvsem z zakonom določi število deželnih svetovalcev in hkrati določi pristojnosti deželnega sveta. Ker gre za deželo s posebnim statutom, bo ta imela širšo zakonodajno in upravno oblast, kot navadne dežele. Njene pristojnosti so sicer načelno že predvidene v ustavi, vendar je naloga parlamenta, da jih podrobno določi.

Te priprave in vse to delo od blizu zanimajo tudi Slovenci, kajti ne smemo pozabiti, da je prav obstoj narodne manjšine eden izmed glavnih vzrokov, da je bila v naših krajih predvidena dežela s posebnim statutom. Manjšino v prvi vrsti zanima, kako nameravata vlada in parlament zaščititi njene narodne pravice.

Res je sicer, da ureditev tega vprašanja ni neposredno od nas odvisna, temveč menimo, da bi Slovenci vendarle morali vladne in druge stranke, ki imajo svoje predstavnike v parlamentu, pravočasno seznaniti, kako si sami zamišljajo uzakonitev manjšinskih pravic.

Kolikor je nam znano, doslej Slovenci še niso postavili konkretnih zahtev, kar je slabo, vendar s tem ni rečeno, da je vse zamujeno. Še je čas, da predstavniki manjšine zavzamejo natančno stališče in da iz-

Nadležni prijatelji

V organizaciji »Berg Isel Bund«, ki ima po svojih pravih namen nudit Južnim Tirolcem kulturno in politično pomoč in obenem dunajski vladi dajati nasvete glede južnotirolskega vprašanja, so nastali ostri spori.

V nedeljo je imela Berg Isel Bund (Zveza gore Isel — tu se je Hofer boril proti Francozom) v Innsbrucku svoj občni zbor. Začasnega predsednika zveze so izvolili vzhodnotirolskega poslanca Kranebitterja, ki vodi radikalno desno krilo. Njega smatrajo tudi za duhovnega voditelja atentatorjev, ki so bili v Rimu obsojeni. Avstrijska socialistična stranka očita Kranebitterju, Widmoserju in drugim voditeljem, da onemogočajo mirno ureditev južnotirolskih razmer. Socialisti celo pravijo, da se skrivajo za njih hrbtom novi nacisti in da nimajo Južni Tirolci nič manj težav z navideznimi političnimi prijatelji kakor s političnimi nasprotniki.

Socialistična stranka v Avstriji, ki želi, da Rim in Dunaj uredita položaj nemške manjšine v Južni Tirolski, odklanja vsa teroristična sredstva za dosego tega cilja. Zato je tudi odpoklicala iz odborov zveze vse svoje člane, dokler bo Berg Isel Bund v šovinističnih rokah.

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - Telefon 29-477

delajo svoj osnutek posebnega statuta in da ga pošljejo na pristojna mesta.

Menimo, da bi kot osnova lahko služila posebna statuta samoupravnih dežel Trident-Južni Tirol in Dolina Aoste; pred očmi pa bi morali stalno imeti predvsem določila posebnega statuta londonskega sporazuma, ki podrobno našteva pravice tržaških Slovencev.

Važno se nam zdi predvsem poudariti, da bo prav od parlamentarnega dela v prihodnjih mesecih odvisno, če bo ustanovitev samoupravne dežele prinesla kakšno korist naši manjšini. Zato upamo, da nas čas ne bo našel nepripravljene, kajti če bomo zamudili to priložnost, si bomo zares izstavili spričevalo svoje politične nezrelosti in nesposobnosti. Skrajni čas je torej, da povemo, kaj pravzaprav hočemo.

Nova poteza Hruščeva

Vladni moskovski časopis »Izvestja« ostro napada Kennedyja in Mac Millana, ker sta odbila predlog za vrhunski razorožitveni sestanek v Ženevi. List očita zapadnim velesilam, ki so pripravljene priti na razgovore le pod določenimi pogoji, da skrivajo za odlašanjem svoje oboroževalne namene.

Medtem je tudi mehiški predsednik Lopez Mateos sporočil v Moskvo, da je boljši vrhunski sestanek odložiti, dokler se atomske države že vnaprej ne domenijo za bistvena vprašanja.

Kot protipotezo pa se pripravlja Hruščev, da pojde tudi sam v Ženevo, tudi če se bo tam razgovarjal o atomski razorožitvi samo z zunanjimi ministri. Tam bo objavil, po pisanju sovjetskih »Novosti«, svoje predloge, katerih ne bodo mogli odbiti neopolnomočeni ministri. Po tej poti hoče Hruščev prisiliti voditelje zapadnih držav, da se čimprej odločijo za vrhunski sestanek.

Alžirska vlada pooblašena, da zaključi pogajanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

ker ne vedo, ali bodo organi javne varnosti sposobni zatreti ali vsaj čimbolj omejiti teroristično dejavnost skrajnežev, ker je to prvi pogoj, da bo referendum lahko svobodno potekel in da se bodo lahko postopno izvajala ostala določila sporazuma.

Danes je namreč težko pravilno oceniti moč francoskih nacionalistov in še teže natančno predvidevati, kako bodo reagirali, ko bodo zvedeli, da se je Francija dokončno odpovedala suverenosti nad Alžirijo. OAS je sestavljena iz fanatikov in zato pri njih ni mogoče govoriti o kakem političnem programu ali vojaškem načrtu, temveč predvsem o slepem sovraštvu do Alžircev in do tistih Francozov, ki Alžiriji priznavajo pravico do državne neodvisnosti.

Zato sklep o prenehanju sovražnosti še ne pomeni, da bo v deželi ob Atlaškem gorovju zavladal mir, temveč morda pomeni šele začetek najtežje dobe, ko bodo morali voditelji Alžircev izkoristiti vse svoje politične sposobnosti, če bodo hoteli, da bo njihov sedemletni junaški boj za osvoboditev končno kronan z uspehom. Isto velja tudi za Francijo, če hoče vsaj delno rešiti svoj ugled v svetu.

Glennovo zmagoslavje

V ponedeljek je ameriški vesoljski letalec John Herschel Glenn doživel svoj slavnostni dan. Ameriška prestolnica Washington ga je triumfatorsko sprejela kot nekdanji Rim svoje cesarje.

S Floride, kjer je en dan počival, je Glenn z ženo in dvema otrokoma odletel v Palm Beach, kjer so ga pričakovali predsednik Kennedy z družino in oba kozmonavta Shepard in Grissom. Med velikim naliveom so pristali na washingtonskem letališču. Mnogi 300 tisoč ljudi se je v naliveu drenjala po ulicah in gledala spreved avtomobilov, ki je dvajset minut vozil proti Beli hiši, kjer so Glenna sprejeli najvišji vojaški in civilni predstavniki. Po sprejemu v Beli hiši je spreved krenil na Kapitol, kjer so že bili zbrani vsi poslanci in senatorji.

Predsednik zbornice je predstavil Glenna z besedami: Prvi ameriški astronaut, ki je poletel okoli zemlje. Nato je povzel besedo

Nova vlada pred parlamentom

V petek se bo nova sredinsko-levičarska vlada predstavila parlamentu, da ji izreče zaupnico. Predsednik Fanfani bo kratko obrazložil program vlade najprej v poslanski zbornici in nato v senatu. O zaupnici bo parlament glasoval prihodnji teden.

Za zaupnico bodo glasovali poslanci in senatorji demokristjanske, socialdemokratske in republikanske stranke. Doslej pa še ni znano, kako se bodo ravnali socialisti. Njihova avtonomistična struja, ki je v večini in jo vodi Nenni, bi najraje neposredno podprla novo vlado, se pravi glasovala za zaupnico, medtem ko bi se levičarji baje radi glasovanja vzdržali in torej samo neposredno podprli vlado. Socialisti pa bodo sprejeli dokončni sklep šele po govoru predsednika Fanfanija.

Proti vladi pa bodo gotovo glasovali liberalci, novi fašisti in monarhisti ter po vsej verjetnosti tudi komunisti.

„Danes živimo v demokraciji“

Ko se je sestavljala sredinsko-levičarska vlada, so njeni nasprotniki napeli vse sile, da bi čimbolj otežkočali delo predsednika Fanfanija in njegovih sodelavcev. Da bi v javnosti nastala čimvečja zmeda, so seveda hoteli povleči v strankarski boj tudi Cerkev. Toda razen v nekaterih osamljenih primerih se jim to ni posrečilo. Proti novi vladi so nastopili le znani kardinal Ottaviani in nekateri manj znani listi, ki veljajo za katoliške.

Nekaj zmede je pa povzročil članek v nekem razširjenem milanskem ilustriranem tedniku, ki je sicer imel anonimen podpis, a ki je med drugim trdil, da pomeni zavzetištvo med Kršč. demokracijo in socialisti »novo žalost za Cerkev«.

Na tako pisanje je odgovoril milanski katoliški dnevnik »Italia« s člankom, ki med drugim takole piše: »Izrazi veselja in žalosti Cerkve so vselej prihajali v svet povzvišeni besedi sv. očeta in po uradnih izjavah cerkvenih predstojnikov. Doslej pa nam ni znano, da bi tisti, ki edini imajo pravico govoriti v imenu Cerkve, izrekli takšno sodbo.« Članek nadalje pristavlja: »Danes živimo, hvala Bogu, v demokraciji in vsakdo ima pravico razpravljati o neki politični operaciji, pa naj se o njej sodi, da je dobra, ali slaba.«

NOVICE

junak dneva, ki je v uvodu rekel, da si šteje v veliko čast govoriti pred takim zborom, kjer nastopajo samo državni poglavarji ali svetovni odličnjaki. V govoru je Glenn po udaril zlasti dvoje, in sicer, da je polet in raziskovanje vesolja plod skupnih naporov, in drugič, da so vsi ti naporji uperjeni le v miroljubne namene. Navzoči ljudski zastopniki so vesoljskemu letalcu navdušeno ploskali.

Iskre pod pepelom

Na Kubi in v Alžiriji zublji že ponehajejo, vendar pa tli žerjavica še na mnogih mednarodnih ognjiščih. V Zadnji Indiji se je že zdelo, da bo mir, kar nenadoma so pa začele padati bombe celo na vladno palačo. V torek zgodaj zjutraj sta dva bombnika z znaki Južnega Vietnama obstreljevala in metala bombe na palačo državnega predsednika Ngo Dinh Diema v Saigonu. Porušen je ves zapadni del palače. Predsednik je ostal nepoškodovan, čeprav se je neki izstrelek razpočil v njegovi spalnici. Ubite so pa štiri druge osebe in trideset je ranjenih. Protiletalski topovi so sestrelili obe letali. Ujet je eden od obeh pilotov. Vlada v Saigonu je izjavila, da sta bila podkupljena od komunističnega severnega Vietminha. Če bi se bil napad na vladno palačo posrečil, bi bila izbruhnila revolucija.

Brž po napadu so mornariške čete zasedle letališče Bien Hoa, od koder sta se dvignili uporni letali. Vojska se je postavila na stran vlade, še preden se je upor sploh mogel razviti. Ameriški predsednik je čestital Dinh Diemu, da je brž zatrl revolucionarne poskuse. Brzjavka dokazuje važnost te oddaljene pokrajine za ameriški obrambni sistem. Nikakor pa še ni rečeno, da je plamen že pogasjen.

Nesreča pod zemljo

V prvih popoldanskih urah v torek se je pripetila v premogovniku »Tito« v Banovičih blizu Tuzle v Bosni strašna nesreča. V globini 240 metrov je eksplodiral zadušljivi plin. Rovi so se razrušili in pokopali 177 rudarjev. Reševalci so šli hitro na pomoč in so odkopali 120 mož; skoro polovica pa jih je hudo ožganih. Na plan so pa izvlekli 54 trupel, ki so tako ožgani, da jih ni mogoče spoznati. Vseh trupel pa še niso mogli najti, ker ogenj še neprestano divja kot v peklju. Strokovnjaki raziskujejo vzroke nesreče. Zdi se, da je po neprevidnosti skočila iskra v zalogo dinamita za razstreljevanje, kar je povzročilo nenadno eksplozijo.

Rudnik »Tito« je eden največjih in najbolj moderno urejenih v Jugoslaviji. V obratu je že od leta 1950 in zaposluje 3000 delavcev.

10 TISOČ JUGOSLOVANOV POJDE NA DELO V AVSTRIJO

Predsednik avstrijskih sindikatov Olah in predsednik jugoslovanske sindikalne zveze Tempo sta pred kratkim podpisala sporazum, po katerem bo smelo priti na delo v Avstrijo 10 tisoč jugoslovanskih delavcev. Posamezni Jugoslovani so sicer že doslej odhajali na sezonsko delo v zahodne države, zlasti v Zahodno Nemčijo (zdaj jih je tu kakih sedem tisoč), vendar so ti prihajali v zahodnoevropske države kot turisti in niso zato bili deležni posebne zaščite.

Jugoslovanske delavce, ki pojdejo v Avstrijo, pa bo ščitila skupna delovna pogodba in bodo zato mnogo na boljšem kot dosedanji »turisti«. Ti delavci bodo zaposleni predvsem pri gradbenih podjetjih in v industriji.

Kot poročajo avstrijski listi, bi v državi nujno potrebovali 48 tisoč delavcev. Zato so se obrnili tudi na grško, turško in špansko vlado, ker upajo, da bodo tam našli delovno silo.

OTROŠKO PUSTNO RAJANJE V TRSTU

Na nedeljskem otroškem pustnem rajanju, o katerem obveščamo na 4. strani, bo poleg plesa in družabnih iger tudi gledališki quiz. Otroci se lahko prijavijo pri vходу v dvorano. Vprašanja, razdeljena po starostni dobi prijavitelcev, bodo vzeta iz repertoarne problematike uprizorjenih mladinskih del.

Na sliki: Prizor iz Snelgjučice v izvedbi SG v Trstu.

Tržaškega

Tržaški občinski svet:

RAZPRAVA O DRUŽINSKEM DAVKU

Na ponedeljkovi redni seji tržaškega občinskega sveta so svetovalci z večino glasov odobrili predlog upravnega odbora, da se minimalna obdavčljiva vsota, ki pride v poštev pri določevanju družinskega davka in ki je doslej znašala 300 tisoč lir, zviša na 350 tisoč. To pomeni, da družine, ki imajo do 350 tisoč lir letnih dohodkov, ne bodo odslej plačevale družinskega davka, pri ostalih davkoplačevalcih pa se bo pri določevanju obdavčljivosti od skupnih letnih dohodkov odbila vsota 350 tisoč lir.

Svetovalec dr. Pogassi je v imenu komunistov predlagal, naj se minimalna obdavčljiva vsota zviša na 450 tisoč lir. Svoj predlog je utemeljil, češ da je gospodarsko stanje Trsta mnogo slabše kot v marsikaterem drugem italijanskem mestu. Ta predlog so podprli tudi socialisti in svetovalec dr. Dekleva.

Odbornik Verza pa je Pogassijev predlog zavrnil, češ da gospodarski položaj v Trstu ni tako tragičen, kot trdijo komunisti. V tej zvezi je omenil, da se v tržaških bankah letno nakopiči 100 milijard lir, po številu radijskih naročnikov je Trst na prvem mestu v državi, po številu avtomobilov pa na šestem.

Za predlog so glasovali vsi svetovalci, razen komunistov, socialistov in dr. Dekleve, ki so se glasovanja vzdržali.

Sempolaj:

GRADNJA LJUDSKE HIŠE

Pred dnevi je podjetje Cramer pričelo graditi ljudsko hišo v naši vasi. V poslopju bo šest stanovanj. Enako hišo je isto podjetje pričelo zidati tudi v Vižovljah.

Slišali smo, da bo pokrajinska uprava končno poskrbela, da se uredi in asfaltira cesta mimo Bajte do sempolajskega obmejnega prehoda. To delo je nujno potrebno, saj je po tej cesti zlasti ob nedeljah velik promet z najrazličnejšimi vozili.

Nabrežina:

ALI KDO MISLI NA KULTURNI DOM?

Čudno se sliši, vendar res, da v Nabrežini že dolgo let nimamo nobene dvorane, kjer bi se lahko prirejale gledališke ali kakšne druge večje predstave.

Pred leti je obstajala zadruga, ki je imela v najemu dvorano na trgu, a je morala prenehati z delovanjem, ker so oblastva zahtevala, naj se dvorana temeljito preuredi, kar pa je bilo povezano z velikimi izdatki, ki jih zadruga ne bi mogla kriti. Od tedaj je dvorana zaprta in od tedaj ni bilo v Nabrežini tudi nobene večje kulturne prireditve.

Zadruga je nato kupila v vasi zemljišče z namenom, da na njem zgradi lastno dvorano. Toda tudi ta načrt se pozneje ni uresničil, ker je bilo zemljišče prodano neki slovenski delniški družbi iz Trsta, ki se je v kupoprodajni pogodbi med drugim obvezala, da bo ona zgradila kulturni dom.

Od tedaj je poteklo nekaj let (med tem se je zadruga razpustila), a v Nabrežini še vedno nimamo nove dvorane. Ker sedaj slišimo, kako se v drugih vaseh in tudi v

Trstu ter Gorici gradijo ter otvarjajo novi prosvetni domovi, smo se spomnili, da je bila tudi Nabrežincem obljubljena gradnja poslopja s primerno dvorano za gledališke in filmske predstave.

Prav je zato, da se v pristojnih krogih čimprej ponovno sproži to vprašanje, saj je naša narodna skupnost v teh krajih že tako imela preveč škode, ker še ni bila zgrajena dvorana, kjer bi se lahko uprizarjale večje kulturne prireditve.

Zgonik:

ZA KMETIJSKO SOLO

Zgoniški župan Pirc je pred kratkim obiskal generalnega komisarja dr. Mazza in ga med drugim naprosil, naj posreduje, da bi se v zgoniški občini ustanovila slovenska kmetijska šola. Gre za vprašanje, ki je bilo postavljeno že pred več leti, a o njem se pristojna oblastva še niso izjavila. Župan Pirc je ponovno obrazložil potrebo, da se ustanovi kmetijska šola, ki je sedaj na Tržaškem sploh ni.

Menimo, da bi se ta zadeva mogla rešiti, saj smo slišali, da bo nova vlada posvetila veliko pozornost tudi šolstvu in kmetijstvu.

Zgoniški župan se je nadalje zanimal, da bi se uredilo vprašanje zemljejniznega urada. To je važno, ker se vse listine, ki zadevajo zgoniško občino, nahajajo v Sežani. Zadeva še ni rešena, čeprav sta obe vladni o njej že sklepali. Končno je bil generalni komisar naprošen, naj posreduje, da bo občini nakazana primerna vsota denarja za ureditev nekaterih občinskih cest in poljskih poti.

STAVKOVNO GIBANJE PRISTANIŠČNIKOV

Stavkovno gibanje pristaniških delavcev se še ni zaključilo. Delavci opravljajo le redno delo, izredno pa stoji. O tem prečem vprašanju so v torek razpravljali na sestanku, ki se ga je poleg predstavnikov Javnih skladišč in Trgovinske zbornice udeležil tudi generalni komisar dr. Mazza. Predmet razprave so bili novi predlogi, ki so jih za ureditev spora postavili sindikalni predstavniki. Ker gre za nove stroške, je bilo sklenjeno, da bodo o predlogih obvestili koristnike pristanišča in gospodarske operaterje, da izrečejo svoje mnenje.

Te dni so se v Trstu ponovno pričela pogajanja med sindikalisti in vodstvom Jadranskih ladjedelnic, da se skuša urediti vprašanje uradnikov, zaposlenih v tržaških in tržiških ladjedelnicah. Ti uslužbenci so že pred več meseci pričeli stavkovno gibanje za izboljšanje svojega ekonomskega položaja, kar je imelo za posledico, da se je delno ohromila proizvodnja v omenjenih podjetjih.

USTANOVA ZA TUJSKI PROMET

Pred dnevi je bil imenovan novi upravni svet pokrajinske ustanove za tujski promet. Za predsednika je bil potrjen dr. Volli, v upravni svet pa je bil med drugimi imenovan repentaborski župan g. Jože Bizjak, ki je menda prvi in tudi edini Slovenec v tej sicer pomembni ustanovi.

Sesljan:

GRADNJA BEGUNSKEGA NASELJA

V petek, 23. februarja, se je pred državnim svetom v Rimu pričela razprava o prizivu, ki ga je proti nabrežinski občinski upravi vložila Ustanova za pomoč julijskim in dalmatinskim beguncem. Ta ustanova se je pritožila na državni svet, ker ji je občina odbila prošnjo za gradnjo novih 260 stanovanj v Sesljanu.

Kot poročajo iz Rima, je državni svet sprejel priziv, vendar doslej še ni znano utemeljitev. Občinska uprava bo o tej zadevi sklepala, ko bo uradno obveščena o izidu razprave.

ZA IZOBRAŽEVANJE VAJENCEV V TRSTU

Pri tržaških ustanovah, katerih namen je poklicno izobraževanje delavcev, se bodo začeli v kratkem izpopolnjevalni učni tečaj za vajence, da bi si pridobili potrebno teoretično izobrazbo za svoje poklice. Trenutno razdeljujejo podjetnikom obvestila o urniku tega pouka in datumih o začetku tečajev, v katere se morajo vpisati vajenci v njihovih podjetjih. Ti dopolnilni tečajji so zastojni in obvezni za ves čas vajeniške dobe.

VESEL DOGODEK

Gospa Klavdija, soproga Sergija Moženiča, strojnega stavca v tiskarni »Graphis« je v sredo rodila krepkega sinčka, ki mu je ime Robert.

Srečnim staršem za vesel dogodek iskreno čestitajo prijatelji in delovni tovariši. Čestitkam se pridružuje tudi Novi list.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

priredi v nedeljo, 4. marca, ob 15. uri v dvorani stadiona I. maj pri Sv. Ivanu

»OTROSKO PUSTNO RAJANJE V PRAVLJIČNI DEZELI«

Beneška Slovenija

TARBIJ

Tisti tat, ki je kradel sir v tarbijski mle-karni, Miniussi po imenu, je zelo prefrigan tičko. Nima pa vedno sreče. Ko je v Tarbiju že naložil ukradena kolesa sira na avto, so ga prijeli in odpeljali v čedadsko jetnišnico premišljevat o sortah našega sira. Dolgo pa ni premišljeval, ker je že 17. februarja na prav detektivski način pobegnil s kaznilniškega dvorišča. Spet samo za en teden. Izdala ga je pa noga, katero si je izpahnil, ko je skočil v Čedadu čez jetniški zid. Torej prišel je v Tržič precej zmučen, lačen in raztrgan. Pri nekem krojaču se je Miniussi ustavil, češ da pričakuje očeta, ki biva v Gorici. Ljudje so pa spoznali po kruljevi nogi, da je to tisti tat, ki je obsojen na 20 mesecev ječe in jo je popihal. Obvestili so orožnike, ki so se tudi poslužili zvijače in prišli preoblečeni v bolničarje z rešilnim avtom. Ubogi Miniussi se je čutil že na varnem, ko je ugledal Rdeči križ. Ko pa je rešilni voz zavil namesto v bolnišnico proti Čedadu, je re-vež spoznal, da je zopet v pasti. »Enkrat teče pes, enkrat zajec«, so se mu smejali bolničarji, ko so se izkazali kot orožniki.

TRBIŽ

Po vsej Kanalski dolini je v ponedeljek snežilo, ali bolj pravilno rečeno, naletaval je snežni dež, ki je prav neprijetno vplival

KATOLISKI DOM V GORICI

V nedeljo dopoldne so v Gorici slovesno otvorili novi Katoliški dom v drevoredu XX. septembra. Že pred enajsto uro se je zbrala precejšnja množica goriških Slovencev, da prisostvuje pomembnemu dogodku. Nehote so se navzoči ob pričakovanju predstavnikov oblasti spomnili, da so goriški Slovenci ob začetku fašističnega nasilja izgubili vse svoje prosvetne prostore: Trgovski dom, Mladiko, telovadnico v Ul. svetega Ivana in vsa cvetoča društva po deželi. Štirideset let je bilo treba čakati, da so se razmere spremenile in da smo učakali, da tudi uradni predstavniki običajno slovensko prosvetno ustanovo v Gorici.

Ob enajsti uri je goriški nadškof v spremstvu msgr. Gregorca in Novaka blagoslovil novo dvorano. Povabljeni so nato poslušali v izredno okusno in sodobno urejeni dvorani pozdravni nagovor predsednika odbora KD dr. Kacina, ki je v italijanščini, nato v slovenščini izrekel dobrodošlico visokim gostom, nadškofu, g. prefektu, županu in drugim. Med navzočimi smo opazili tudi oba slovenska šolska ravnatelja, didaktičnega ravnatelja in precej naših profesorjev ter dosti gostov iz Trsta. Po predsednikovem nagovoru, ki je poudaril lojalnost slovenskih državljanov, pa tudi upravičenost njih zahtev, je govoril nadškof msgr. Ambrosi. Podčrtal je potrebo takega kulturnega doma za pravo vzgojo mladine. Besedo je nato povzel g. prefekt, ki je tudi omenjal, da je v narodno mešanih krajih nujno potrebno pravo sožitje. Obe narodnosti se morata kulturno dopolnjevati; nacionalna mržnja mora izginiti in zavladati mora pravica.

Po teh pozdravnih besedah so si navzoči ogledali nove prostore in so bili povabljeni na zakusko v spodnjo dvorano.

- Kanalska dolina

na ljudi in na ceste. Termometer, ki je kazal v nedeljo še deset pod ničlo, je zlezal v ponedeljek nekoliko više. Po glavnih cestah je pa le nastala poledica, ki je ovirala promet. V ponedeljek proti večeru je pri podvozu v začetku Trbiža zaneslo tovornjak s prikolico kar preko ceste, da se je ves promet ustavil. Avtomobili in tovornjaki so morali čakati tri ure v dolgi vrsti, da so oviro odstranili. Drugih hujših nesreč zaradi nagle vremenske spremembe ni bilo. Opaža se na splošno, da so postali vozači, nekam bolj previdni.

Sneg pa še vedno naletava, tako da ga je v trbiški okolici že nad dve peči.

SREDNJE

Naše župnije postajajo vedno večje srote. Nekdanje slovenske fare so že skoro popolnoma spremenile svoje lice. Farani svetega Pavla v Srednjem smo z velikim nezadovoljstvom sprejeli novico, da se bo te dni naš župnik g. Blažutič preselil v Furlanijo. Naš dušni pastir je bil v Srednjem že od vojne in se je vsem zelo priljubil. Ni nam znano, ali je storil ta korak hoté ali nehoté. Vsekakor smo v skrbeh, ker nas zapušča slovenski dušni pastir. Bo jimo se, ker poznamo videmsko prakso, da nam bodo poslali kakega gospoda, ki nas ne bo niti v spovednici razumel. Prav za res, Bog se nas usmili!

Popoldne se je v dvorani razvijala slavnostna akademija z zelo bogatim sporedom. Občinstvo je kar tesno stalo v občirni dvorani. Vrstili so se pevski in telovadni nastopi, rajanja in dramski prizori. Msgr. Gregorec in koroška pesnica M. Hartmanova sta zložila posebne pesmi v čast novemu domu.

Tajnik KD je podal poročilo o pripravah in delu za stavbo. Za dvorano je bilo izdelanih več načrtov. Odobren je bil načrt stavbenika Malnija. Zidalo je podjetje Protti, steklarska dela je naredilo podjetje Koren, mizarska Čotar, svetlobna pa Stanko Koren, vsi iz Gorice. Dvorana ima tudi moderno napravo za ogrevanje in zračenje. Sedežev je v parterju 252, na galeriji pa 108. Dela niso še vsa popolnoma končana. Že sedaj se pa vidi, da je dvorana ena najlepših v Gorici in da dela čast goriškim Slovincem.

ŠKODLJIV POJAV

Dostikrat se je že poudarjalo na marsikaterem javnem razgovoru, na občinskih in pokrajinskih sejah, da je goriška pokrajina ena izmed gospodarsko najšibkejših v državi. Injekcije s prostim trgovskim pasom so le malo pomagale skupnosti, kvečjemu nekaterim posameznim podjetjem.

Obstaja pa še drug kvarni in za domače delovne moči škodljiv pojav. Že večkrat smo opozarjali, da se pri mnogih novih podjetjih upoštevajo tuje delovne sile, iz drugih pokrajin, pred domačini.

Tako se godi pri nekaterih večjih podjetjih, tovarnah in tudi pri zasebnih delodajalcih. Marsikateri domačin, zlasti mladi, ki so dosegli strokovno ali celo višjo izobrazbo, zaman čakajo leta in leta na zaposlitev. V drugih pokrajinah jim na prošnje za službo navadno odgovorijo, da morajo prej poskrbeti za domačine. Imajo popolnoma prav, toda ista mera bi morala veljati tudi pri nas. Znano nam je na primer, da pokličejo razna bančna podjetja, ki imajo glavne sedeže izven goriške pokrajine, svoje uradnike in uslužbence iz drugih mest. Živijo od poslovanja z našo pokrajino, a domačinu ne dajo mesta. Zaradi nepoznanja razmer in ljudi v naših obmejnih krajih se tudi otežuje trgovinsko poslovanje; saj bi vendar uradnik - domačin dosti boljše ustrežal na takem mestu kot pa prišlec, ki se šele mora uživeti v okolje, če se sploh - hoče.

Zatorej menimo, da bi se morale tudi oblasti pobrigati, da dobe v svojem mestu kruha najprej domačini, potem šele tujci.

PODGORA

Še vedno so mnogi sorodniki in znanci v Podgori pod vtisom hude avtomobilske nesreče, ki je spravila ob življenje mlada zakonca Klaučič. Kakor ob vsaki taki priločnosti so se tudi to pot slišali zlobni glasovi namigujoči, da je morda zakrivil nesrečo in smrt tudi alkohol, češ da se je družba pozno vračala z razposajenega ne deljskega krokanja. Resnici na ljubo in da se ne meče blato na ugled že tako prizade-

Iz Goriške

tih družin, je treba povedati, da pokojni Klaučič sploh ni bil vinopivec. Tisto nedeljo je po pričevanju očividcev vsa družba štirih ali petih oseb spila komaj pol litra vina. Nesrečo so pač zakrivil avtomobilisti, ki so s slepečimi žarometi prihajali nasproti.

V naših tovarnah za umetna vlakna so začeli delati s polno paro. Na žalost pa s polno paro uhaja tudi smrad iz visokih dimnikov in razširja neprijeten vonj ne le po Podgori, ampak tudi po vsem spodnjem delu mesta. Ob južnem vremenu ga pa vdihujejo do Livade. Zvedeli smo, da je goriški župan posredoval v tej zadevi pri tovarniškem vodstvu. Ravnateljstvo tkalnice je obljubilo, da bo namestilo v tistem oddelku posebne naprave, ki bodo udušile vsaj 80 odstotkov neprijetnih in škodljivih plinov.

NOVE VILE

Zavod za ljudska stanovanja bo v najkrajšem času začel graditi novo stanovanjsko četrto v ulici Trieste, proti Ciprijanišču. Postavljenih bo 25 vil; vsaka pa bo imela dve stanovanji. Zavod jih bo dal v najem proti odkupu. Prizadeti se lahko prijavijo za najem in za ogled načrtov pri omenjenem zavodu v ulici Pitteri 4, vsak dan od 10. do 12. ure.

V Gorici je gradnja stanovanj v živahnem razmahu. Vendar je povpraševanje po njih še vedno številno. Srednje plačani nameščenec si pač ne more privoščiti kondominija v dragih stolpnikih. V velike stanovanjske palače kam daleč v predmestja pa tudi ne gre prav rad. Zato so zelo primerne take dvostanovanjske vile na odkup.

ZA GORIŠKI TURIZEM

Kadar se bliža poletna sezona, se začno oglašati tudi raznovrstni predlogi za okrepitev tujskega prometa, ki naj bi tudi gospodarsko hiračo Goric prinesel kaj dobička. Pokrajinsko turistično ustanovo vodi računovodja Mario Peternel, njen član je tudi slovenski zastopnik Ivo Marinčič. Prvi je v nekem svojem predavanju razložil smernice za vabo tujcev. Ne gre samo zato, da pridejo v mesto na obisk za en popoldan, marveč da ostanejo nekaj dni. Prvi pogoj pa je ureditev mestne in zunanje cestne mreže. Še bolj važno pa je, doseči od lastnikov gostišč, da spravijo svoja podjetja na ustrezno turistično raven. Gorica bi privabila tudi mnogo tujcev na grad in v muzeje, če bi tudi oblasti pokazale več zanimanja.

Dostikrat se je že slišalo, da se namera va speljati na goriški grad vzpenjača. Na vrhu bi bila potrebna tudi dobra restavracija. Člani turističnih odborov premišljajo, ali se bi moglo uporabiti za moderen gostinski obrat poslopje, kjer je sedaj sirotišnica Contavalle. Prišli so tudi na misel, da bi v poletnih mesecih predvajali na goriškem gradu zgodovino goriških grofov in srednjeveško življenje v obliki »Luči in glavi«, kot se to že več let uspešno dela v Miramaru.

Od vseh teh lepih načrtov, upamo, da se bo le kateri uresničil za prihodnje poletje.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Pisatelji in atomski vek

Problemi atomskega veka zajemajo umetnike in tehnike naše dobe. Odkritja pa sipljejo tesnobo v človeška srca. Pri založbi Sur je v Buenos Airesu izdal mladi argentinski filozof zbirko esejev o vsebini naše dobe. Hector Murena je dal knjigi naslov »Homo atomicus«. Avtor prihaja do zaključkov, da se bo na zemlji vse do temeljev spremenilo, ko se bo človek odtrgal od zemlje, jo mogel zapuščati in jo gledati iz vsemirja. Pogled in razmerje do zemlje se bo spremenilo, spremenila se bosta tudi morala in duhovna vsebina človeka — dve največji sili sveta: Sovjetska zveza in Združene države Amerike bodo likvidirale Evropo in s tem bodo tudi uničene vse vrednote, ki jih je Evropa ohranila kot svojo tradicijo po antiki in srednjem veku. Kritika

poudarja, da je knjiga ena najbolj tehničnih analiz sodobnih problemov.

Beograjski predavatelj na tečajih v Ravenni

V Ravenni bodo priredili tudi letošnje poletje posebne tečaje predavanj o ravenski in bizantinski umetnosti, na katerih bo predavalo 15 vseučiliških profesorjev iz petih držav. Izmed tujih strokovnjakov bodo predavali na teh tečajih profesorica Bank, ravnateljica bizantinske sekcije leningrajskega muzeja »Ermitage«, profesor Deichmann, predavatelj za krščansko arheologijo na univerzi v Bonnu, profesor Frolow, ravnatelj za raziskave v nacionalnem centru za znanstveno raziskavanje v Parizu, profesor Gerke, predavatelj za umetnostno zgodovino na univerzi v Meinsu in profesor Ljubimkovič, znanstveni tajnik arheološkega instituta pri akademiji znanosti v Beogradu. Tudi med italijanskimi predavatelji bodo najuglednejši strokovnjaki s področja preučevanja bizantinske umetnosti, med drugimi Giuseppe Bovini, izredni profesor za krščansko arheologijo na univerzi v Bologni in z njim še trije drugi profesorji z bolonjske univerze, profesor Darsy, rektor papeškega instituta za krščansko arheologijo v Rimu, profesor De Angelis d'Ossat, bivši ravnatelj za starine in lepe umetnosti ter sedanji ravnatelj instituta za zgodovino arhitekture na univerzi v Rimu, profesor msgr. Mario Mazzotti, ravnatelj muzeja in škofijskega arhiva v Ravenni, in še razni drugi.

DIKTATOR V PARODIJI

Francoski pevec popevk in confrencier Henri Tisot je bil za svojo parodijo govora De Gaulla odlikovan z nagrado za »najzabavnejšo zbadljivko leta«. Štiriindvajsetletni Henri Tisot je parodiral v popevki izjave francoskega državnega predsednika o samoodločbi Alžircev na razmere v pariškem cestnem prometu, pri čemer je zamenjal pojem »avtodeterminacija« z besedo »avtocirkulacija«. Umetnik, ki je tudi enako velik kot De Gaulle, žanje sleherni večer v nekem pariškem kabaretu s svojo parodijo viharno odobravanje. Nagrado je podelila žirija 16 znanih francoskih pevcev, pevk, karikaturostov in humoristov. Imenuje se »Brocard-Prix« in znaša 1500 novih frankov.

VISOKOŠOLSKI TEDNI V SALZBURGU

Letošnji tradicionalni »visokošolski tedni« v Salzburgu bodo trajali od 5. do 19. avgusta. Predavanja na njih bodo ubrana na skupni moto »Duhovna vzajemnost Zahoda in porajajoči se narodi«. Predavanja bodo obravnavala filozofske, teološke, sociološke, gospodarsko-politične in zgodovinske probleme Evrope in novih držav ter njihove medsebojne odnose. Med predavatelji bodo zastopniki vseh celin razen Avstralije.

Dramski festival v Bologni

Italijanski dramski festival v Bologni bo trajal letos od 3. marca do 23. aprila. To bo že 12. italijanski dramski festival. Na njem bo nastopilo sedem najbolj znanih italijanskih gledaliških skupin, ki bodo prikazale skupno osem najboljših del letošnje dramske sezone v Italiji.

Festival bo odprla tretjega marca z gala predstavo skupina milanskega Malega gledališča, ki ga vodita Paolo Grassi in Giorgio Strehler. Prikazala bo Pirandellovo dramo »Henrik IV.«. S tem bo počastila 25-letnico Pirandellove smrti.

Na festivalu bodo sodelovale še naslednje skupine: Malo gledališče milanskega mesta, skupina Novega gledališča iz Trsta, skupina Occhini - Vanucchi - Ronconi, stalno gledališče turinskega mesta, skupina Teatro della Cometa, genovsko stalno gledališče in skupina De Lullo - Falk - Guarnieri - Baldi - Albani.

Na festivalu bodo igrali naslednja gledališka dela: že omenjeno Pirandellovo dramo »Henrik IV.«, Calmovo »Il Saltuza«, s katero bo gostovalo tržaško gledališče, Bettijevo »Vznemirjene vode«, Roaisovo »Celestino«, Mac Leishovo »J. B.«, Fabbrijevo »Portret neznanca«, Beaumarchaisovo »Figarovo svatbo« in Behanovo »Talec«.

Claudia Cardinale v Trstu

Dne 28. februarja je bila v Verdijevem gledališču v Trstu svetovna premiera filma »Senilità« po istoimenskem romanu Itala Sveva. Ta film so, kot znano, snemali lani oktobra v našem mestu s Claudio Cardinale v glavni ženski vlogi. Režiser filma je Mauro Bolognini. Premiere svojega filma se je udeležila tudi Claudia Cardinale.

Mednarodni razpis za otroške risbe

Psihografski center MASER v Trevisu organizira za prihodnje šolsko leto šesti vsedrjavni razpis »Srebrni čopič« leta 1962 za otroške risbe. Priredil bo tudi potujočo razstavo otroških risb. Za najboljše risbe so predvidene nagrade ministrstva za prosveto in še razne druge. Razpisa se lahko udeležijo vsi otroci od 6. do 14. leta, ki naj pošljejo psihografskemu centru MASER v Trevisu risbe, slike in plastike, ki so izvirne po motivu in tehniki. Risbe in plastike je treba poslati do 31. marca. Na risbah in plastikah mora biti naveden naslov otroka, ki jo je napravil, datum njegovega rojstva in naslov dela samega. Dela je poslati na naslov: Centro psicografico di Maser, Treviso.

DIEGO VALERI PETINSEDEMSELETNIK

Te dni se spominja italijanski kulturni svet 75-letnice pesnika Diega Valerija. Njegova prva knjiga z naslovom »Umana« je izšla leta 1915. Štiri leta pozneje je izšla druga njegova knjiga z naslovom »Crisalide«. Potem je obogatil moderno italijansko literaturo še z drugimi odličnimi pesniškimi zbirkami. Po poklicu je univerzitetni profesor, predavatelj pa je nehal zaradi starosti pred štirimi leti. Med vojno je bil obsojen od posebnega sodišča na tri deset let ječe, ker je urejal v mesecu po padcu fašizma neki časnik, v katerem je odkrito izražal svoje svobodoljubne ideje. Pozneje se je rešil v Švico, kjer je predaval na univerzi za italijanske begunce do konca vojne. Malokatera osebnost uživa v sodobni italijanski literaturi tak ugled kot Diego Valeri.

Povabljeni na japonski festival

Salonski glasbeni ansambel »Virtuosi di Roma« bo sodeloval na petem mednarodnem festivalu v Osaki, ki bo trajal od 12. aprila do 5. maja prihodnjega leta. Nanj so povabili umetnike in umetniške ansamble iz šestih držav. Spored predvideva gledališke predstave, koncerte simfonične in salonske glasbe ter solistov, pa tudi operne predstave. Povabili so med drugim slavne španskega harfista Nicanorja Zabaleta, ansambel »Comedie française« iz Pariza, amsterdamski simfonični orkester, nemški operni ansambel, ki ga vodi Christl Goltz, in francoskega violončelista Andrea Navarro. Japonsko bosta zastopala na festivalu dva simfonična orkestra, dramska skupina, ki bo prikazala tradicionalno japonsko dramsko zvrst »noh« in operni pevci.

POPISOVANJE ARHEOLOSKIH NAJDB V ISTRI

Po vsej Istri se je začelo gibanje za katalogiziranje starodavnih spomenikov, zgodovinskih ostankov in arheoloških najdb vseh vrst. Potrebni bo več mesecev dela, da bodo zmogli ta nalogo. Samo na področju puljske mestne občine je namreč nad 120 razvalin romanskih cerkva, bazilik in kapel, 15 rimskih vil, na desetine rimskih pokopališč in še številna najdišča ilirske kulture.

TELEVIZIJA NA MALTI

Na otoku Malti so ustanovili svojo lastno televizijo, katero bo upravljala »Malteška televizijska družba«, kateri je podelila nova malteška vlada koncesijo za 25 let. Z lastnimi televizijskimi oddajami bodo začeli konec leta 1962. Na Malti je sedaj okoli 16.000 televizijskih sprejemnikov, s katerimi sprejemajo Maltežani italijanske televizijske programe.

Makedonski balet na Gardiniji

V Cagliari je prispelo okrog 30 članov baleta makedonske Opere iz Skopja, ki so nastopili v okviru operne sezone v tamkajšnjem gledališču Massimo. Sodelovali so v uprizoritvi »Orfea in Euridike« Kristofora Villibalda Hluka pod taktirko dirigenta Herberta Alberta, nastopili pa bodo tudi s serijo baletov, katerih avtorji so De Falla, Gounod in Ponchielli. Te balette bosta dirigirala dva jugoslovanska dirigenta.

Svetovni gledališki dan

»Svetovni dan gledališča«, ki ga bodo po sklepu 9. kongresa gledališkega instituta prirejali vsako leto, bo letos 27. marca, istega dne, ko se bo tudi začela sezona »Gledališča narodov« v Parizu. V vseh deželah, ki so članice omenjenega mednarodnega zavoda, bodo tega dne posvetila gledališča, radijske in televizijske postaje, oblasti in publicisti posebno pozornost gledališču. Da poudarijo enotnost te mednarodne manifestacije, bodo tega dne prebrali v vseh gledališčih pred začetkom predstave in prav tako v radijskih in televizijskih oddajah manifest, ki ga bo sestavil Jean Cocteau.

Vodstvo »Gledališča narodov« opozarja tudi na to, da pade v leto 1962 vrsta spominskih dni, ki naj bi jih proslavili v zvezi s »Svetovnim dnem gledališča«. Tako obhajamo letos 70-letnico Dariusa Milhauda, 80-letnico Igorja Stravinskega, 50-letnico smrti Augusta Strindberga, 80-letnico smrti Franza Grillparzerja, 80-letnico rojstva Jeana Giraudouxa, 100-letnico rojstva Gerharda Hauptmanna, Arthurja Schnitzlerja, Mauricea Maeterlincka in Clauda Debussyja, 250-letnico rojstva Beaumarchaisa. Razen tega poteče letos 400 let, odkar se je rodil Lope de Vega.

Kandidati za Oscarje

Glavna kandidata za letošnje nagrade Oscar sta filma »West side story« in »Sodba v Nürnbergu«, ki smo ga videli v Italiji pod naslovom »Zmagovalci in premaganci«. Dobila sta namreč največ glasov pri izbiri Filmske akademije v Hollywoodu najboljših filmov za te glavne mednarodne filmske nagrade. Na tretjem mestu je film »The Hustler«, ki ga vrtijo v Italiji pod naslovom »Lo Spaccone«.

Kar zadeva igralce, kandidirajo za Oscarje že sloveča, pa tudi nova imena. Glavni kandidati so Charles Boyer, oče iz filma »Fanny«, Spencer Tracy, iz filma »Sodba v Nürnbergu«, Paul Newman, iz filma »The Hustler«, Maximilian Schell, ki je tudi igral v filmu »Sodba v Nürnbergu«, ter Stuart Whitman iz filma »The Mark«. Za Oscarje so predlagane letos naslednje igralke: Audrey Hepburn za vlogo v filmu »Zajtrk pri Tiffanyju«, Piper Laurie za vlogo v filmu »The Hustler«, Sofia Loren za film »La Ciociara«, Geraldine Page za vlogo v filmu »Poletje in dim« ter Natalie Wood za film »Blesk v travici«.

Nove pesmi Pabla Nerude

Pablo Neruda je za Gabrielo Mistral največji pesnik Čila; njegov sloves je velik, štejejo ga med sodobne vodilne pesnike kastiljske literature. Med pesniki Južne Amerike je najbolj viden. Toda o tem prvenstvu je pred leti napisal Nobelov nagrajenec za poezijo Juan Carlos Jimenez: »Pablo Neruda je velik slab pesnik, slab pesnik v razvijanju svojih verzov. Pri njem manjka tisto, kar je dajal muziki veliki Toscanini, ko je iz nje s svojo magično taktirko priklical njeno bistvenost, ki se z besedami ni dala povedati.« Pri založbi Lesada v Buenos Airesu je izdal te dni Neruda novo zbirko svojih poezij pod naslovom: »Cien sonetos de amor — Sto sonetov o ljubezni«. Kakor v svojih prejšnjih zbirkah je tudi v tej Neruda zvest ustvarjanju bleščočih, drznih, razbitih in nasilnih slik — vsa zbirka izzveni v polnost, kjer ni harmonije. Zbirki so dodane ilustracije Tiziana, Veronesa, Giorgiona, Velasqueza in Tintoreta.

GOSPODARSTVO

Božanstvo stercuzius

Stercuzius je bil eden izmed mnogih bogov, ki so jih častili stari Rimljani. Njegovu čast so sezidali tudi tempelj. Svoje redno bivališče pa je Stercuzius imel v gnoju, se pravi, da je gnoj predstavljal boga samega.

Tako visoko so cenili stari Rimljani gnoj in sicer domači ali hlevski gnoj, ker drugačnega še niso poznali. Ugotovili so, kako se kmetijske kulture vse drugače razvijajo, brž ko jim je bilo pognojeno. Stari Rimljani pa niso vedeli, kaj in kje je tista sila, ki povzroča lepši razvoj rastlin. Ker si tega niso mogli in znali razlagati, so enostavno gnoj proglasili za božanstvo.

Domači ali hlevski gnoj so cenili že v davnih stoletjih, a niso znali z njim gospodariti. Ali znamo z njim pravilno gospodariti mi, otroci dvajsetega stoletja? Ali se ne bodo za par stoletij ali mogoče še prej čudili tudi nam, da nismo v zadostni meri upoštevali vrednosti in pomena domačega gnoja? Danes cenimo hlevski gnoj zaradi njegove vsebine, to je zaradi odstotkov dušika, fosforja in kalija, nadalje zaradi njegove rahljalne lastnosti, ker je sposoben

vezati nase vlago in končno ker tvori v zemlji humus in s tem podlago, na kateri delujejo v zemlji različne bakterije, ki pripravljajo za nežne rastlinske korenine dozvetno hrano; brez delovanja bakterij te hrane bi ne bilo.

Do teh izsledkov je že pred desetletji prišlo znanstveno raziskovanje hlevskega gnoja. V zadnjih letih pa je znanstvo napravilo korak naprej in ugotovilo v hlevskem gnoju, predvsem v mešanici odpadkov in seči, kakor tudi v seči in odpadkih samih, vse polno dragocenih snovi: hormonov, vitaminov in še drugih snovi, ki so vse nujno potrebne za razvoj rastlin. Ti izsledki nam dovoljujejo, da nekoliko globlje pogledamo v čudovito delovanje narave in stalno odkrivamo tajne, a niti od daleč ne slutimo, kje se te tajne končajo in koliko jih je. Sedaj vemo, da je v hlevskem gnoju tudi faktor — činitelj rasti, ki vpliva na rasti tako rastlin kot živali.

Stari Rimljani so častili v gnoju svoje božanstvo Stercuziusa, ker niso mogli razumeti dobrih lastnosti gnoja. Niti njim in niti nam se ni sanjalo, koliko jih je in kakšne so te lastnosti.

OLEANDRI, LIMONE, ORANŽE ITD.

Sedaj, proti koncu zime, moramo negovati imenovane in druge rastline, katere gojimo v vrčih, zabojih in vseh mogočih posodah. Kakšenkrat te rastline lepo in zadovoljivo rastejo, prevečkrat pa nas ne zadovoljijo: enkrat odpadajo listi, drugič cvetovi, tretjič že zarojeni plodovi itd. Kaj je temu vzrok?

Rastline v zabojih in podobnih posodah največkrat slabo uspevajo zato, ker so —

lačne, večkrat tudi žejne. Lačne pa so zato, ker so njih korenine že izčrpale vso razpoložljivo zemljo v navadno premajhni posodi. Posoda mora biti namreč primerna: raje nekoliko večja kot manjša. Kolikokrat zrastejo korenine na vrh in kolikokrat hočejo — in večkrat jim uspe — predreti obod posode, ki jih vtesnjuje.

Če ima rastlina premajhno posodo, jo moramo sedaj zamenjati z večjo. Hkrati obnovimo tudi izčrpano zemljo: nadomestimo jo z novo, rodovitno. Na splošno zamenjamo posodo tako, da vzamemo iz dosežane posode drevesce ali grmiček z vso kepo zemlje okoli korenin in vse skupaj presadimo v pripravljeno večjo posodo ter obdamo z rodovitno, novo zemljo. Če bi imela rastlina v prejšnji posodi hudo zvite in prekrižane korenine, bi jih morali nekoliko urediti in mogoče tudi kaj odrezati. To delo pa naj opravi izvedenec, od katerega se potem mi naučimo. Zemlja, s katero pokrijemo korenine in napolnimo posodo, mora biti rodovitna: če je gozdna črnica, ji primešamo 1/3 navadne zemlje in nekaj žlic superfosfata in kalijeve soli, ali kakšnega sestavljenega mešanega gnojila. Do bro zemljo dobimo navadno okoli gnojišč njih jam. Najbolj priporočljiv pa bil dober mešanec - kompost. Če pa nimamo na razpolago nobene posebne zemlje, primešamo navadni vrtni zemlji nekaj dobrega, dozorelega hlevskega gnoja in nekaj žlic umetnih gnojil ter s to zemljo napolnimo praznine okoli presajenega drevesca ali grmicha.

Sedaj, spomladi pa moramo pri zgoraj navedenih rastlinah paziti tudi na škodljivce, predvsem na kaparje, ki so navadno prilepljeni na spodnji strani listov in po vseh lesenih delih, od vršičkov do korenin. Proti tem kaparjem moramo škropiti s paragogom. Zmočena mora biti celotna rastlina in vsi listi. Če je listov malo, je skoraj najbolj priporočljivo, da s čopičem namočimo vsak list in potem še vso rastlino. To delo je prav zanimivo.

ŠKROPLJENJE V ZACETKU MARCA

V začetku marca zaključimo zimsko škropljenje:

Zadnjič, to je v drugo ali v tretje poškopimo breskve z mezene, ki je nebakreno škropilo na podlagi ziram. Za napravo 100 litrov škropila potrebujemo 1/2 kg prahu mezene, katerega najprej z malo vode spremenimo v redek močnik, potem pa z vodo razredčimo do določene količine in škropimo. S tem škropilom poškopimo predvsem breskve, a tudi vse ostale koščičarje, zlasti češnje in marelice. To moramo napraviti, kakor hitro popje dovolj nabrekne.

Zelo priporočljivo je tudi, da breskve poškopimo istočasno z raztopino kakšnega belega olja s parathionom, kot je oleofos. Praksa naših briških kmetov pravi, da z oleofosom sedaj poškopljene breskve ne trpijo pozneje od listnih uši, zaradi česar se drevo in sad vse lepše razvijata.

Potrebno pa je z oleofosom poškopiti tudi hruške, a ne toliko zaradi listnih uši kot zaradi pršic, ki posebno v zadnjih letih množično napadajo.

Za jabolane je najbolj priporočljivo škropilo tiobar, to je barijeva žveplena brozga, katero škropimo v 4-5% raztopini.

SPANIJA HOČE PRISTOPITI K EST

Spanija je priglasila svoj pristop k EST, to je k Evropskemu skupnemu tržišču. Italijanski krogi so uradno sicer zadovoljni, v svoji notranjosti pa se vprašujejo: »kaj pa je tebe treba bilo«. Spanija je namreč skoraj izključno kmetijska država, ki s svojimi pridelki (agrumi ali južno sadje, vino, olivno olje) konkurira predvsem Italiji. Tu so upali, da bo italijansko kmetijstvo z lahkoto vnovčilo v EST vse svoje pridelke, sedaj pa pride ta konkurenca, s katero je potrebno resno računati. Italija bo verjetno morala kljub temu glasovati za sprejem Španije v EST.

KDO bo nabral največ točk?

(3. ugankarski natečaj NOVEGA LISTA z nagradami)

(Vsak rebus 5 točk)

1		2	$\frac{zi}{mi} = R$	3	
4		5		6	
7	$\frac{on}{e/2} \frac{Bo}{tt} = \text{LEL} \text{ O } \text{LEL}$	8	$\frac{2 aj}{ZZ} \frac{LAN}{P} + \frac{IC}{ske}$	9	
9	$\frac{Bv}{=} \frac{J}{d} + I = \text{N}$	10	$= C + \frac{LEL}{EL} + i + \text{ta}$		

Uganite naslednje rebuse. Pojasnila: 1. (3, 2, 2, 3, 8); 2. (2, 4, 2, 3); 3. (9, 5, 2, 5); 4. (4, 2, 4, 4, 2, 3); 5. (5, 3, 4, 1, 5); 6. (8, 5, 6); 7. (8, 9, 2, 7); 8. (5, 5, 1, 9, 4); 9. (0, 1, 9, 2, 7); 10. (5, 2, 8, 2, 6, 6, 5, 2, 5, 5).

Vse reševalce naprošamo, naj rešitve pošljejo do 8. marca

Peta usode

R. B.

1

Temnolaso dekle je stopalo pod gostimi kronami vitkih smrek. Veje so pokale pod njenimi urnimi nogami.

»Kako svečan mir,« je vzkliknila deklica. Temne, velike oči so ji kar zasijale v žaru radosti, ko se je gozd razprl in je stopila na odprto planoto. Globoko spodaj se je svetlikala bela cesta, ki se je vijugala po Tihem dolu. Po obronku doline so se kot ovčke stiskale vaše hišice. Na koncu vasi kjer se je dolina razširila, je Dragica Vornikova gledala na lepo vilo, ki si jo je zgradil tovarnar Vilko Lipič za poletno bivališče.

Kdo živi v tako lepem kraju, si je mislila Dragica, ko je zrla na vilo sredi lepo gojenega parka.

»Glej jo, Dragica, tako zasanjana,« se je oglašil za njenim hrptom možak, oblečen v zeleno gozdarsko obleko. Naguban, a dobrohoten izraz na obličju, je razodeval že precejšnjo starost. Stari gozdar Jakob je pa kljub letom še vedno obiskoval vsako jutro svoj gozdni okoliš.

»Lepo je zopet biti doma, oče,« je reklo dvaindvajsetletno dekle in je povsilo pogled, da ne bi opazil oče v njenih očeh neko skrito hrepenenje.

»Da, otrok, lepo je,« je počasi odgovoril gozdar. Njegov pogled se je obrnil naravnost v dolinico. Samo za hip, kajti skoro trdo je odgovoril: »Da, še lepše je pa bilo prej.«

Njegove oči so se pobliskale. Skoro jeza se je vžigala v njih, ko je uprl oči v tovarnarjevo vilo.

»Ne govoriva o tem, kar je bilo poprej, Dragica.« Potegnil je z roko preko čela, kot da hoče pregnati zle misli.

»Skrbi me, Dragica. Nekaj mi ni všeč.«

»Kaj ti ni všeč, očka?«

»A, vreme, vreme.«

»Vreme? Kako neki? Poglej, saj se sonce smeje z neba.«

»Seveda, odkar si ti tukaj. Toda pozab-

ljaš, da si komaj od sinoči doma. Že tedne prej je deževalo; pogledaj, kako je narastel potok. Sicer se pa v teh krajih ne spoznam preveč. Prvazaprav sem prišlek.«

»Tako ne smeš govoriti, očka,« je rekla tiho. »Odkar se spomnim, si tukaj. Dve desetletji bo tega.«

Lahen nasmeh je prešinil nagubano lice. Dobro mu je delo sočutje.

»Da, punčka, tako dolgo si že ti tukaj...« Nenadoma je umolknil in spet pogledal v dolino. Zbal se je, da se ne bi izdal s kakšno nepotrebno besedo in je hlastno nadaljeval: »Maram še v gozd pogledat.«

Nekam čudno se je nasmejäl: »Poprej smo pazili na divjačino in na divje lovce. Zdaj pa je treba samo na drevesca paziti, da lepo uspevajo.«

»Tudi to je lepo opravilo, paziti, da kaj uspeva in raste.«

Gozdar je pogledal hčerko, kakor da bi jo rad še nekaj vprašal. Pa je samo ponovil: »Da nekaj uspeva in raste.«

Obrnil se je in krenil po ozki stezi navkreber. Dokler mu je mogla hči še slediti z očmi, je hodil prožno. Kmalu pa je začel pešati in se ustavljati. Videlo se mu je, da blodijo njegove misli nekje v davni preteklosti.

—0—

Nekaj časa je že minilo od razgovora. Dragica je pa še vedno stala na istem mestu. Njen pogled je plaval proti vasi v do lu, poln tihega hrepenenja.

»Bom naredila — ne morem več čakati,« je šepetala in se dvignila s posekanega debla. Na njenem ljubkem obrazu se je odražala odločna volja. Ko je stopala po strmi stezi navzdol, se je od časa do časa celo nasmehljala.

Prišla je v dolino in je globoko zajela sapo. Čutila je, da ji močno bije srce, boli od razburjenja nego od hitre hoje. Ze se je hotela obrniti. Ne, dalje mora! Krenila

je proti hišici, ki se je zdela najlepša v Tihem dolu. Desnico si je pritiskala na prsi, ko je stopala skozi vrtiček. Pozvonila je in stala s sklonjeno glavo na stopnicah. Ni se upala pogledati navzgor k oknu, ki se je tisti hip odprlo.

»Ah, vi ste, gospodična Dragica,« se je oglašila postarna gospa. »Saj vas nisem niti spoznala v prvem hipu. Počakajte samo hipec.«

Ko je odprla večna vrata, se ji je kar poznalo, kako vesela je dekletovega obiska. Obe roki je pomolila deklici.

»Stopite v hišo, gospodična. Oh, kako sem vesela!« Ogletovala je stasito dekle. »Kako lepi ste postali, jaz vam že smem narediti ta poklon.«

Gospa Verena Prašnikova se je hudo-mušno namuznila.

»Zdaj pa sedite, Dragica,« je ponudila stol v prijetni sprejemnici. »Nekaj minut in kava bo pripravljena. Voda že vre.«

Pohitela je iz sobe. Nehote se je Dragica nasmejala. Smehljaj pa je bil zagrenjen, ko se je spomnila na podobnost matere z gospo Vereno.

»Zdaj sem pa že tukaj,« je hitela gospa pogrinjati mizo z belim prtom. »Se vam malo čudno zdi v tej sobi, kajne?«

»Čemu neki, gospa Prašnikova?« je vprašala Dragica začudeno.

»Zaradi vseh teh slik in spominčkov po omarah,« se je smejala stara gospa. »Ne morem se ločiti od teh predmetov. Že moji starši so jih imeli v sobi in vsak od njih me spominja na kak lep doživljaj.« Umolknila je in povsila glavo. Morda je mislila na prijetne ure, ki jih je doživela tukaj ob svojem možu učitelju, ki je le prehitro umrl.

»Ne, gospa,« se je oglašilo dekle, »prav všeč mi je pri vas. Opazovala sem pa tisto sliko.« Rdečica ji je pobarvala lica. Vendar je potihoma dodala: »Gre dobro... Rajku?«

Gospa Prašnikova se je zresnila. »Ne vem, kaj naj vam odgovorim. Njegovo zadnje pismo je bilo tako čudno. Saj je minilo že nekaj časa, toda ne morem se otresti misli, da se ne počuti zadovoljnega na svojem mestu.« (Dalje)

Nenadno se je začrtal pred njim črn, nizek vhod votline. Razložil ga je le po tem, da je bil še mnogo bolj črn kakor skalna stena, v kateri se je odpiral. Človek, ki mu je prvi sledil, je nekaj rekel; razumel ga seveda ni, vendar se je ustavil. Oni je obstal pri njem, drugi spremljevalec pa je stopil mimo njega in izginil v temi votline. Slišati je bilo njegove tihe korake po produ. Morala je voditi daleč v notranjost hriba, ker je šum korakov šele čez dolgo časa zamrl.

Krushnik je tedaj začutil, da je truden. Morda je bila to tudi reakcija na živčno napetost. Sedel je na nizko skalo in prekrižal noge, ne da bi bil spremljevalec kakorkoli reagiral.

Tako sta čakala. Tedaj pa je začutil Krushnik nepremagljivo trudnost, ki je bila posledica telesnih naporov v zemeljski naravi, katerih ni bil več vajen, četudi se je na vesoljski ladji s telovadbo stalno ohranjal v odličnem telesnem stanju kot vsi ostali astronauti; morda je bila vzrok tudi reakcija na živčno napetost te nočne pustolovščine na Zemlji, ki je postala zanj skrivnostna kot najbolj skrivnostni med svetovi. V hipu je zadremal, a da je zaspal, se je zavedel šele tedaj, ko ga je nekaj streslo in je zaslišal neznane besede, ki so bile namenjene njemu. Človek, ki ga je stražil, je stal ob njem in ga tresel za ramo. Ob vhodu v jamo je zagledal še onega drugega. Vstal je, in oni se je obrnil nazaj v jamo. Razumel je, da mora za njim. Drugi je stopal tesno za njim. V votlini je vladala črna tema, vendar mu ni prišlo niti na misel, da bi se bal. Bogve zakaj mu ta človeška bitja niso vzb-

Povzatek iz vesolja

E. Z.

49.

jala strahu, pač pa neko tiho simpatijo, pomešano s sočutjem, kakor ga občuti človek do zanemarjenih, presuhih in otopelih otrok.

Hodili so precej časa, pri čemer se je orientiral s tem, da se je z roko dotikal skalnate stene. Tla so bila prodnata in tu pa tam je trčil z nogo tudi ob večji kamen. Zato je stopal previdno, medtem ko sta se spremljevalca gibala, kot je imel občutek, spretno in brez šumov, kot da sta v votlini doma. Kadar se je spotaknil, je začutil, da se ga je oni za njim dotaknil na hrbtu, kakor da ga hoče obvarovati pred padcem.

Končno je zagledal dim; bližali so se cilju. To je moglo biti samo taborišče tolpe, kateri so ti trije, ki so ga ujeli, pripadali. Vsa zaspanost in utrujenost sta ga zapustili in nestrpno je čakal, kaj bo zagledal.

»A če so ljudožrci?« mu je prišlo na misel. Ni mogel verjeti; sicer pa je še vedno imel svojo avtomatično pištolo, oni pa kot ljudožrci gotovo ne hodijo okrog opremljeni z orožjem visoke civilizacije...

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Smučarsko svetovno prvenstvo v Zakopanah in Chamonixu

Švedi in Avstrijci - Rönnlund in Schranz

V nedeljo so se v Zakopanah pred 100.000 gledalci zaključile smučarske svetovne tekme v severnih disciplinah. Tekmovanje je imelo velik uspeh, ker se ga je udeležilo nič manj kot 340 smučarjev iz 19 držav.

Glavno vlogo in glavni delež pri »razdelitvi« zlatih kolajni so imeli Švedi, ki so pod vodstvom nekdanjega najboljšega severnega smučarja Mora Nisse Karlssona zmagali v treh disciplinah. Assar Rönnlund, trenutno najboljši severni smučar na svetu, je bil prvi v teku na 15 km in drugi v teku na 50 km, Sixten Jernberg je zmagal v teku na 50 km, Stefan Jonsson pa je osvojil drugo častno mesto v teku na 30 km; poleg tega je četvorka Olsson - Grahn - Jernberg - Rönnlund zmagala v štafetnem teku 4 x 10 km.

Kaj naj rečemo o izidu tekmovanja? Strokovnjaki so z zanimanjem pričakovali, kako se bo končal nekakšen »preporod«, ki se je začel na olimpijskih igrah v Squaw Valleyju leta 1960. Tedaj so se namreč mladi smučarji izkazali za nezrele. V Zakopanah se je stara in mlada generacija združila, a glavna vloga je prešla na mlade sile, kar se je izkazalo prav v tekih na kratkih progah. Stare smučarje so brez škode zamenjali prav Švedi. Rönnlund je postal najboljši smučar na svetu, in sicer še preden je zatonila zvezda njegovega sorojaka Jernberga. Assar Rönnlund je zmagal v teku na 15 km, bil drugi v teku na 50 km, se uvrstil na 6. mesto v teku na 30 km in bil prvi, skupno s svojimi sorojaki, v štafeti 4 x 10 km. Toda tudi ostali Švedi so se častno izkazali: stari Jernberg je v Zakopanah dosegel eno zmago (v Cortini je bil prvi v teku na 50 km, v Lahtiju prav tako na 50 km, v Squaw Valleyju na 30 km in zdaj v Zakopanah ponovno na 50 km), oziroma dve (nastopil je tudi v štafeti) in bil 10. na 30 km, Janne Stefan Jonsson je bil drugi na 30 km in 6. na 15 km in na 50 km (ni nastopil v štafeti), Olsson Lars je bil 8. na 15 km in 1. v štafeti, Grahn je bil 1. v štafeti in Ramgard 7. na 50 km.

»Zamenjava« sil pa ni bila uspešna pri Fincih in Norvežanih. Znani Hakulinen je zapustil soteke, prej ko se je pojavil Mäntyranta, zmagovalec v teku na 30 km in 5. v teku na 15 km. Tudi ostali Finci Hämmäläinen (3. na 50 km in 8. na 30 km), Tiainen (4. na 50 km in 9. na 30 km) in Hakulinen (9. na 50 km) se niso preveč izkazali. Finci so bili drugi v teku na 4 x 10 km. Podobne uspehe, ali bolj neuspehe, so dosegli tudi Norvežani. Mladi Grönningen še ni dosegel Brendena in Brusveena, čeprav se je uvrstil na prva mesta. Harald Grönningen je bil 2. na 15 km, 4. na 30 km in 5. na 50 km. Norvežan Einar Oestby je bil 3. na 15 km in 5. na 30 km. Norvežani so letos presenetili v skokih in v kombinaciji, kjer so bili obakrat prvi. Toralf Engan je zmagal v skokih na srednji skakalnici (65 metrov), Larsen pa je bil prvi v severni kombinaciji (Fageras 3. in Knutsen 4.).

Razočarali so tudi tekači Sovjetske zveze, ki so zaman upali, da bodo ponovili uspehe iz Faluna leta 1954. Znano je, da so takrat Rusi izbrali 200 tekmovalcev, jih razdelili na štiri skupine, vsaka po 50 tekačev, in se vadili na štiri posebne načine. Tedanji izidi so pokazali, da je bila za njih najuspešnejša tista šola, ki poudarja vztrajnost in moč. Toda Sovjetska zveza nima več tekmovalca, kot je bil tedaj Kusin. Vaganov, Utrobin in Anikin so preveč krhki.

Od ostalih držav moramo omeniti Italijo, ki se je izkazala kot najboljša srednjeevropska reprezentanca. Odlikoval se je posebno Giulio De Florian, tretji na 30 km in 7. na 15 km, ter Steiner (8. na 50 km in seveda štafeta 4 x 10 km (5.)).

Helmunt Recknagel (Vzh. Nemčija) je potrdil svojo premoč v skokih, čeprav se je uvrstil v skokih na srednji skakalnici na 3. mesto. V skokih se je odlikoval tudi Poljak Laciak, 6. v specialnih skokih in 2. v srednjih skokih.

Omeniti je treba zmago, ki jo je v severni kombinaciji dosegel Norvežan Larsen (2. v skokih in 7. v teku), potem ko sta Japonec Eto (skoki) in Švicar Kalin (tek) zmagala v posameznih disciplinah tega tekmovanja.

Pri ženskah so tekmovalke Sovjetske zveze potrdile svojo premoč. Osvojile so prvo mesto v štafetnem teku 3 x 5 km ter prva tri mesta tako v tekih na 5 kot na 10 km. Glavno vlogo je imela 31-letna Alevtina Kolčina, žena tekača Pavla Kolčina, ki je bila prva v vseh disciplinah. Odlikovale so se še Gusakova (2. na 10 km in 3. na 5 km), Kozireva-Baranova (2. na 5 km in 4. na 10 km) ter Eroscina (3. na 10 km).

- Novi svetovni prvaki so postali: Moški —
- 15 km: Rönnlund (Svedska), 30 km: Mäntyranta (Finska), 50 km: Jernberg (Svedska), 4x10 km: Svedska, severna kombinacija: Larsen (Norveška), specialni skoki: Recknagel, srednji skoki: Engan (Norveška)
- Ženske — 5 km: Kolčina (SZ), 10 km: Kolčina in 3x5 km: Sovjetska zveza.

V Chamonixu pa so se pred kratkim zaključile tudi svetovne igre FIS, katerim so priznali začasni značaj svetovnega prvenstva. Sklep izvršnega sveta mora potrditi izredni kongres FIS, ki bo verjetno septembra letos na Dunaju. Do tedaj ne bodo priznali zmagovalcev v Chamonixu za svetovne prave alpskih disciplin.

Letošnje tekmovalstvo je pokazalo, da so predvidevanja strokovnjakov bila točna, tako v moški kot v ženski konkurenci. Po začetnem vzponu Francozov so Avstrijci odgovorili s svojim orožjem izredne tehnike in fizične kondicije ter so skupno pobrali kar 6 zlatih, 4 srebrne in 5 bronastih svetinj. Avstrijci so dokazali svojo premoč posebno v ženskih disciplinah.

Francozi so letos mislili, da bodo spet porazili Avstrijce tudi v slalomu (računali so namreč na gotovo zmago v smuku). Honore Bonnet, izkušeni trener Francozov, je zelo upal na Guya Perillata in na Lea Lacroixa, toda smučarja sta v Chamonixu hudo razočarala. Perillat je bil samo 2. v specialnem slalomu in šele 6. v smuku, Lacroix se je uvrstil šele na 7. mesto v veleslalomu. Presenetila pa sta stara Bozon, zmagovalec v specialnem slalomu, in Viollat, drugi v smuku. Francoz Duvillard se je

izkazal samo v veleslalomu (4.), medtem ko je bil 9. v smuku. Iz teh izidov lahko sklepamo, da so Francozi izgubili svojo premoč, ki je trajala skoraj dve leti. Začenja se torej doba Avstrije.

Letošnji najboljši alpski smučar je brez dvoma Karl Schranz, ki je zmagal tako v smuku kot v alpski kombinaciji, bil drugi v veleslalomu in četrti v slalomu. Schranz se trenutno nahaja v izredni formi, kar je potrdil tudi v Franciji. Strokovnjaki trdijo, da je le ta »polna moč« pripomogla do Schranzovega uspeha. Večina je mnenja, da Francozi niso postali šibkejši, temveč da so drugi postali močnejši. Drugi Avstrijec je bil Gerhard Nennung, ki ni zmagal v Chamonixu, temveč se je povsod častno izkazal, tako v slalomu (3.) in v smuku (5.) kot v alpski kombinaciji (2.). Nennung je bil 8. v veleslalomu. Odlikoval se je tudi Egon Zimmermann, ki je osvojil prvo mesto v veleslalomu in bil tretji v smuku. Omeniti je potrebno še Burgera (3. v veleslalomu), Falcha (6. v slalomu) in Leitnera.

Tudi pri ženskah je največje uspehe dosegla Avstrijka. Kdo bi se mogel kositi s smučarkami vrste Jahn-Netzer, Hecher in Haas? Jahn je bila prva tako v veleslalomu kot v slalomu in zato se je uvrstila na drugo mesto tudi v alpski kombinaciji. Jahnova je trenutno najboljša smučarka na svetu.

Na drugem mestu najdemo Netzerovo, ki je osvojila eno drugo mesto (veleslalom) in dve tretji mesti (slalom in alpska kombinacija); bila je 10. v smuku. Tretja Avstrijka je Haasova, ki je osvojila zlato kolajno v smuku. Nekoliko je razočarala Hecherjeva.

Glavni nasprotnik, oziroma nasprotnica, je bila Francozinja M. Goitschel, ki se je uvrstila na prvo mesto v alpski kombinaciji. Bila je druga v slalomu in četrta v veleslalomu.

V ospredje so prišle tudi Američanke: Hannah, tretja v veleslalomu, Ferries, tretja v smuku in peta v veleslalomu, in Meyers (5. v alpski kombinaciji). Razočarale so Italijanke (samo drugo mesto Rive v smuku) in Norvežanke (Sandvik 4. v slalomu). Častno se je izkazala Nemka Henneberger (5. v slalomu, 4. v smuku in 4. v alpski kombinaciji).

- Novi svetovni prvaki so postali: Moški —
- smuk: Schranz (Avstrija); slalom: Bozon (Francija); veleslalom: Zimmermann (Avstrija); alpska kombinacija: Schranz (Avstrija). Ženske — smuk: Haas (Avstrija); slalom: Jahn (Avstrija); veleslalom: Jahn (Avstrija); alpska kombinacija: Goitschel (Francija).

d. t.

ŽENA IN DOM

Pravilna nega las

Ko hodite po mestu in vidite dekleta z najrazličnejšimi pričeskami, ki vam uгаjajo, se kdaj vprašate, zakaj ne morete imeti tudi vi takih, zakaj vam lasje ne stojijo, kot bi si želele. Danes vas želimo opozoriti na najglavnejše stvari, ki jih morate upoštevati, ako hočete imeti lepe lase.

Kot prvo stvar pogledite, ali imate dober glavnik in dobro ščetko za lase. Ako sta omenjena predmeta iz nylona, prav gotovo ne bosta pripomogla do ohranitve lepih las, kajti nylon kvari lase. Zamenjajte zato nylonski glavnik s koščnim in nylonsko ščetko z ono iz prašičjih ščetin. Pri izbiri glavnika se ravnajte takole: za navadne lase izberite si glavnik s tankimi in ploščatimi zobmi; ako so vaši lasje redki in debeli, bo moral glavnik imeti goste in debele zobe; če pa so lasje tanki in svileni, je najboljši oni z gostimi in tankimi zobmi. Pri izbiri ščetke vedite, da so najprimernejše tiste, ki imajo polkrožno ali pa spiralno obliko.

Kako pa negujete svoje lase? Se poslužujete pri tem najboljšega in najprimernejšega načina? Ali si jih pogostoma umivate? Na vse to si boste na jasnem po prebranju naslednjih odstavkov:

• Ako imate suhe lase, je dobro, da si jih umijete enkrat na teden, potem ko ste si zvečer prej dale na glavo obkladek z gorkim oljem. Kako to napravite? Nič težkega. Pomočite košček bombaža v gorko olje in si z njim drgnite lasišče. Ko ste s tem končale, ovijete glavo v prtiček iz gobe, katerega pustite na njej nekaj ur. Slednjič masirate lasišče tako, da s prsti delate razne kroge in ne prenehate, dokler ne čutite, da se kri dobro pretaka.

• Ako imate mastne lase, umivajte si jih dvakrat tedensko.

In tu je recept za nego las: izpirajte si glavo vsak teden z mlačno rožmarinovo vodo (cvetove je treba nabrati, preden se razcvetijo, liste pa kardoli).

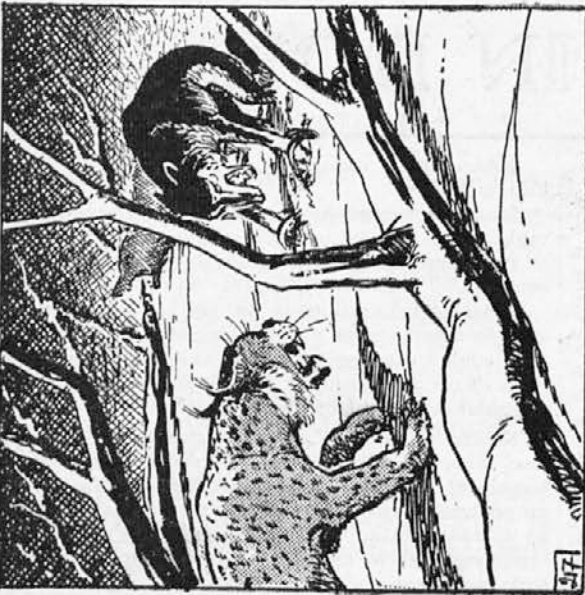
Kako očistimo glavnik in ščetko? Od časa do časa je dobro, da ju pomočite v skledo vode, kateri ste dodali kako kapljico amoniaka ali žličko bikarbona. Nato ju očistite še z vodo in milom in končno izplaknete v mlačni vodi.

Predn si umijete glavo, je dobro, da okrtučite lase tako, da držite glavo navzdol in potegnute s ščetko od lasišča do konca las. Nato delajte s ščetko po lasišču razne kroge, zato da odstranite z nje zastarele luske. Glavo nato pomočite v skledo s toplo vodo, si jo umijete s šamponom in končno izplaknete lase večkrat v obilni vodi. Z izpiranjem ne prenehajte, dokler ne vidite, da so lasje zares čisti. Zelo praktične za izplakovanje las so gumijaste cevke, katerih glavica se končuje v obliki tuša in se prilagajo vsem vrstam umivalnikov. Najdemo jih v vseh trgovinah gumijastih izdelkov.

Ako hočete imeti svetle in bleščeče lase, izplaknite si jih s kisom. (Na tri kozarce vode dve žlički kisa). Vedite pa, da kis suši lase. Da se izognete temu, denite namesto kisa v vodo sok dveh limon. Nato izplaknete še enkrat lase s čisto vodo. Ako so lasje po šamponu suhi, vam svetujemo, da si jih dolgo časa krtačite.

Po upoštevanju vseh teh nasvetov pa upam in želim, da bi čimprej opazile uspehe, ki ste jih na ta način dosegle.

Ondina

217. Siva se je ujela kar v dve pasti in se stokajoč zgrudila. V želji, da bi osvobodil sebe in pomagal Sivi, je Kazan opletal okrog sebe in se ujel tudi sam še v dve pasti, tako da je imel le eno nogo prosto. To se je zgodilo okrog polnoči. Zjutraj so vsi trije ležali izčrpani od bolečin in čakali na človeka, ki bo prinesel smrt.

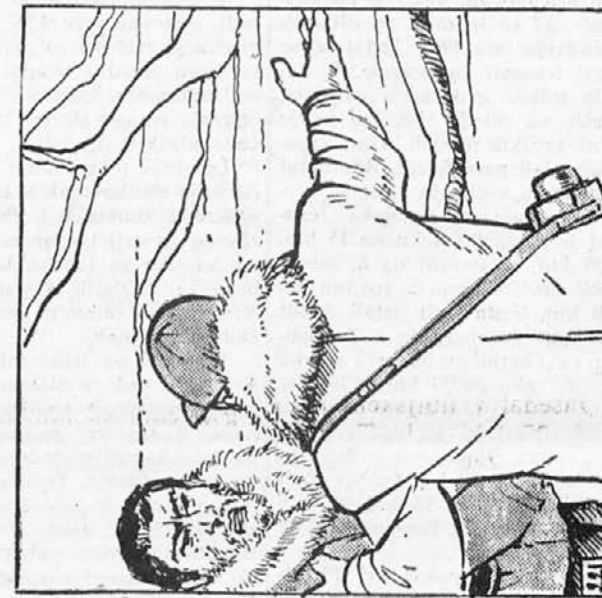
218. Res sta se tisto jutro Henry in Paul zgodaj napotila proti pasti. Ko sta prišla do drevesa, sta obstala. Celo izkušeni lovec kaj takega še ni videl! Dva volkova in ris! Vsi trije ujeti in vsak skoraj pred zobmi drugega. V Henryju je lovska kri kmalu prevpila presenečenje. Dvignil je puško, da bo pokosil bogat plen.

219. Weyman, ki je opazoval Kazana, pa ga je trdo zgrabil za ramo. »Stojte!« je zavpil. »To vendar ni volk — to je pes!« In pokazal je na obroč na Kazanovem vratu. Henry je povsili puško. Nato si je mladi mož ogledal še Sivo. Začudeno je vzkliknil. Sklonil se je k volkulji, ki je dvigala k njemu prazne očesne dupline.

220. »Poglejte! Le kaj to pomeni!« je vzkliknil. »To je podivjan pes, ki se druži z volkovi!« je malomarno odvrnil Henry. »Drugi pa je volk.« »Da, volk — toda slep!« je dodal Paul Weyman. In ko je lovec znova dvignil puško, ga je znova zgrabil za ramo. »Ne ustrelite ju!« je zaprosil. »Dajte mi ju živa!«

221. Nadaljeval je: »Plačam vam vse risje kože, ki sta jih že raztrgala in še vrednost njunih kožuhov vam dam — vse vam plačam, samo pustite ju. Živa imata zame ogromen pomen. Pomislite — pes in slepa volkulja sta tovariša!« Henry ga je gledal, kakor da ni dobro slišal. Potem je počasi prikiplal.

222. Znanstvenik pa je bil že sredi dela. »Ko bo izšla moja knjiga, mi še verjeti ne bodo hoteli. Poskrbeti moram za dokaze! Pripravil je fotoaparati in več kot dvajsetkrat slikal ujetega risa v njegovi čudni družbi. Ris in Siva sta renče odgovarjala mlati črni škattli, le Kazana fotografiranje ni vznemirjalo.

Za
naše
najmlajše

37

PO PESTI
J. OLIVERA
CURWOODA
RIŠE:
M. MUSTER